

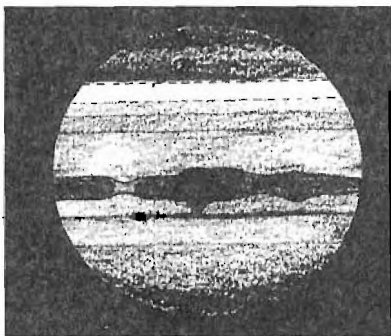
Bolygók

A Jupiter 1995–97-es láthatósága

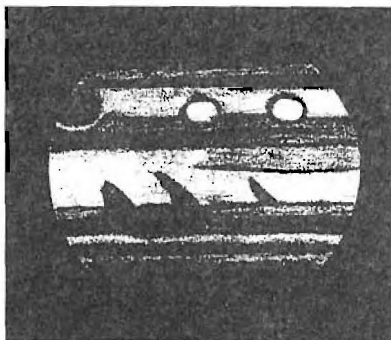
Észlelő	Észlelés	Műszer
Görgei Zoltán (Tamási)	1	5 L
Gyenyizse Péter (Kömló)	5 I, CM	10,2 L
Horváth Ádám (Baja)	2	20,3 SC
Horváth Tibor (Hegyhátsál)	3 I	6,3 L
Lantos Zsolt (Budapest)	2	8 L
Mizser Attila (Budapest)	2 fotó	30 L
Nagy Mélykúti Ákos (Pécs)	2 I	5 L
Patak Ákos (Pécs)	2	30,5 T

Rövidítések: I= intenzitásbecslés; CM= CM-átmenet mérés; L= refraktor; SC = Schmidt-Cassegrain; T= reflektor.

A január 19-i együttállással zárult a Jupiter 1995–97-es láthatósága. Mint az a fenti listából is kiderül, szerény számú megfigyelés gyűlt össze erről az időszakról; ennek okát részben a bolygó rossz helyzetében kell keresni, hiszen a láthatóság folyamán az ekliptika égi egyenlítőjétől legdélebbre eső részén tartózkodott, igazából csak delelés környékén voltak elfogadhatóak észlelésének feltételei, de ilyenkor is gyakran nyugtalan, széteső bolygóképp fogadta a távcsőbe nézőket. Ezek után nem csoda, hogy az első megfigyelés május végén született meg, Lantos Zsoltnak köszönhetően. Az észlelés napkelte után történt, a Jupiter delelésekor.

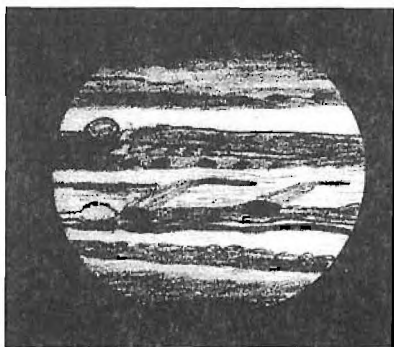

1993.04.25., 21:50UT
CMI = 91°, CM II = 337°
152/900 T, 150x, Gyenyizse P.

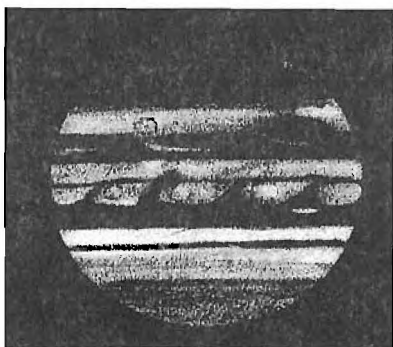

1996.06.08., 23:15 UT
CMI = 324°, CM II = 152°
80/840 L, 131x, Lantos Zs.

Az első megfigyelés rögtön egy érdekes foltpárossal szolgált. Egy hatalmas, világos ovál látszott az EZ-ben az Északi Egyenlítői Sáv D-i szegélyéhez kapcsolódva öblöt kialakítva, a másik szegély mentén egy kisebb, szintén öblöt formálva. Valószínűleg a nagyobb EZ-beli foltot látta két hónappal ezt követően Horváth Tibor is, közel a bolygó Ny-i pereméhez.

1996.08.02., 22:30 UT
 CM I = 348°, CM II = 116°
 30,5 T, 152x, Patak.Á

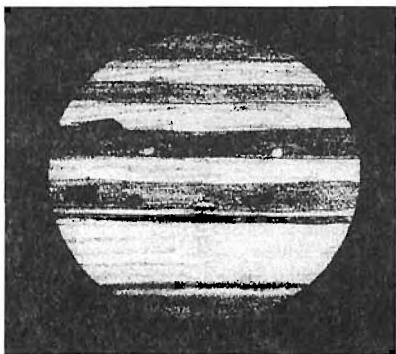
1996.08.26., 20:20 UT
 CM I = 98°, CM II = 44°
 10,2 L, 136x, Gyenizse P.

Ahogy már korábban, a Bolygós Hírekben is említettük, a Déli Egyenlítői Sáv intenzitása csökkent, a NEB-hez hasonlóan 3-as intenzitású övként szimmetrikus megjelenést kölcsönöz az egyenlítői tartománynak. Összehasonlításképp bemutatunk egy korábbi — 1993-as — rajzot, mely még a kifényesedett SEB-et mutatja. Több rajzon is markáns rétegzettséget mutat az újra sötét déli fősáv. A SEBZ néhány alkalommal igen egyértelmű, fényes zóna volt, ilyenkor a SEBn-t és SEBS-t mint hasadás választotta el. A kis műszereket használó Nagy M. Á. és Horváth T. által feltüntetett hosszú, elnyúlt kondenzációk valószínűleg a két szegélyt alkotó komponens legsötétebb részei lehettek. A SEBS-ben a Nagy Vörös Folt által létrehozott öböl, a GRSB jól kivehető Gyenizse rajzain; de megtermett világos oválok is fodrozták a SEB D-i szegélyét számos alkalommal (Gyenizse, Lantos). Az EZ felőli É-i szegély sem nyugodtabb, bár itt beöblösödések nemigen voltak, de rögsorozatok és az imént említett sávelsőtédedések gyakran jelentkeztek.

Az Északi Egyenlítői Sáv továbbra is megbízható, ha a bolygót megfigyelők elkápráztatásáról kell gondoskodni. Legfeltűnőbbek a sáv D-i szegélyétől az egyenlítőig is kinyúló kivetülések. Ezek néha füzérekben folytatódnak, és ezeken keresztül kapcsolódnak az előtűnedező EB-hez (Gyenizse, Patak), ahogy azt már a korábbi láthatóságok során is tapasztalhatták az észlelők. Patak Ákos 30 cm-es távcsövével a NEB-et is komponensekre tudta bontani. A NEBn keskeny, de igen sötét sáv volt, a NEBS jóval szélesebb, de kissé világosabb övnek mutatkozott. Az augusztus 2-án készült rajz egy, a D-i szegélyben öblöt kialakító EZn-be úszó ovált is mutat.

A két tropikus sáv, az NTB és az STB általánosan jól megfigyelhető részletek, elmondható, hogy még a legkisebb műszerek használóinak sem jelentett észrevételük nagyobb nehézséget — egy-két rajzról hiányoznak csupán (igaz, ez a néhány rajz a kevés beérkezett észlelés miatt jelentős hányadot tesz ki összességében). Az NNTB-t

Gyenizse több rajzán is feltüntette. Nagy Mélykuti Ákosnak kis, 5 cm-es műszerével is sikerült észrevenni ezt a ritkábban megfigyelhető sávot.

1996.09.27. 17:50 UT
CMI = 17°, CM II = 79°
50/540 L, 108x, Nagy M. Á.

Az intenzitásbecslések igen hasonlóan írják le a két poláris régiót. Ha eltérés mutatkozott néha, akkor a D-i (SPR) volt az É-ihoz (NPR) képest sötétebb.

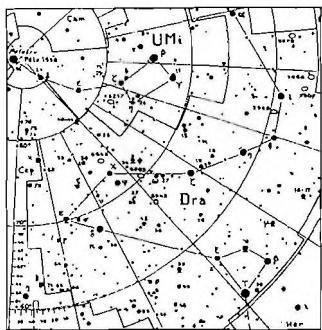
A Nagy Vörös Foltot hat rajzon lehetett azonosítani. A legkisebb műszer 5 cm-es volt, mellyel a folt látható volt, igaz, evvel még nem vált el a SEB-től (Nagy Mélykuti). Gyenizse összesen 9 centrálmeridián átmenet-mérést végzett, de ebből csak kettő vonatkozik a GRS-re. Augusztus 26-án a folt eleje 20:30 UT-kor volt CM-en, ez 53°-ot jelent a System II-ben; a vége 66°-on volt egy augusztus 2-án készült mérés szerint.

Végül szeretném felsorolni az évek során kimaradt megfigyeléseket. Berente Béla 2, Bozány Imre 1, Csizmadia Szilárd 2, Gyenizse Péter 17, Lantos Zsolt 1, Ponikli Péter

1 észlelése maradt ki a felsorolásból 1992 óta.

VINCZE IVÁN

PLEIONE CSILLAGATLASZ

A Pleione Csillagatlasz (RDC) 7^m-ig ábrázolja a teljes égboltozt. A 41 térképlapból álló atlasz csillagképenkénti beosztású, így még a kezdő amatőrcsillagász is könnyebben tud tájékozódni az égen, mint a koordináták szerinti felosztású atlaszokból. Kis formátuma (A/4) révén távcső mellett is kényelmesen használható.

Sok fényesebb mély-ég objektum és kettőscsillag közvetlenül is azonosítható, megtalálható az atlasz segítségével. A halványabbak is megtalálhatók, ha ráállunk vidékükre, és egy részletesebb térképet használva már észlelhetünk is. Különösen alkalmas ezen a módon a változócsillagok észleléséhez, keresőtérképként alkalmazva a Változócsillag Atlasz füzeteihez.

Ára: 250 Ft (tagoknak 200 Ft)